

A close-up photograph of a yellow knit garment, likely a sweater or jacket, featuring a ribbed collar with a red and white striped pattern. The fabric has a fine, textured knit. The collar is turned up, revealing the inner lining and the striped ribbing. The background is a solid, vibrant red.

Ted van
Lieshout
Ommouw
me

Leopold

Nawoord

Op het idee voor dit boek kwam ik doordat ik al meer dan veertig jaar kleren bewaar van mijn broer, die in 1979 overleden is. De pet die ik van mijn vader heb, is nóg ouder: hij stierf in 1963. Ook heb ik nooit afscheid kunnen nemen van sommige kledingstukken die ik graag gedragen heb en waar ik op een dag niet meer in paste. Omdat ik dat oneerlijk vond voor kleren die minder favoriet waren, heb ik ook kledingstukken bewaard die ik niet zo mooi vond of die niet lekker zaten. Een voorbeeld daarvan is de trui op het omslag: het is mijn mooiste trui (warm!), maar omdat-ie korte mouwen heeft (koud!), heb ik hem zo goed als nooit gedragen. En verder heb ik kledingstukken verzameld die om de een of andere reden aan de drager herinnerden.

Ik heb altijd het idee gehad dat de kleren die je uitgedaan hebt zich op de een of andere manier herinneren dat jij erin hebt gezeten. Ik dacht: die kleren zijn eigenlijk een gedicht waaruit iemand verdwenen is. En zo kwam ik ertoe om een dichtbundel te maken met kleren in de hoofdrol.

In de inhoudsopgave kun je bij sommige kledingstukken lezen wat de achtergrond is. Waar ik dat niet gedaan heb, is het gewoon niet zo van belang. Daar is het kledingportret meer als illustratie bij het gedicht bedoeld. Bij sommige andere kledingportretten is het andersom en is het gedicht een illustratie bij het beeld.

De meeste etiketten in de kleding in dit boek zijn eerst van de oorspronkelijke tekst ontdaan, en daarna is er een eigen tekst in gemonteerd.

Op de volgende bladzijde zie je een tekening die ik van mijn broer (1957-1979) maakte. Met de kleren die ik van hem heb bewaard, kan ik hem als het ware van top tot teen laten zien. Daarnaast zie je mij met kleren die ik gedragen heb.

De dood van mijn jongere broer inspireerde mij eerder tot het schrijven van een roman. *Gebr.* verscheen in 1996 en is nog steeds verkrijgbaar.

Colofon

Tweede druk 2024

Copyright © Ted van Lieshout 2024
Omslag, beelden, foto, tekening,
ontwerp, algehele boekverzorging
Ted van Lieshout

De laatste dagen met mijn broertje
verscheen eerder in *Van verdriet kun
je grappige hoedjes vouwen* (1986) en
Remise in *Als ik geen naam had kwam
ik in de Noordzee uit* (1987)

Uitgeverij Leopold, Amsterdam
NUR 290 /306
ISBN 978 90 258 8415 4

www.leopold.nl
website: tedvanlieshout.nl
weblog: tedvanlieshout.nu
www.kinderboeken.nl

Dit boek is gedrukt op papier met
het FSC®-keurmerk. Zo blijven
waardevolle bossen behouden.

De verschijning werd mede mogelijk
gemaakt door een productiesubsidie
van het Nederlands Letterenfonds.

A close-up photograph of a multi-colored, patterned shirt. The shirt features a complex design with green, red, blue, and yellow floral and geometric patterns. The collar is visible, and a white label is tucked inside. The shirt is partially unbuttoned, showing several green buttons. The fabric appears to be a textured material like cotton or linen.

Laat mij slapen.
Dek mij toe.
Sluit mijn knopen.
Ik ben moe.

De laatste dagen met mijn broertje

Aan de randjes ging hij langzaam dood.
Ik zag het door de lakens heen en wilde vragen
of hij pijn had, maar ik durfde niet.

Wat moest ik doen? Een leuk verhaal vertellen
om hem op te beuren en zo verklappen
wat hij had gemist? Hem troosten met het wereldleed?

Ik streelde zijn wang en zweeg en wij keken
een beetje langs elkaar heen, bang
voor onze ogen die we niet begrijpen wilden.

Hij kreeg haartjes op zijn kin. Zonder na te denken
liet ik ze hem in een spiegel zien.
Hij zocht zichzelf. Ik beefde haast van spijt.

Hij wilde geen bezoek meer. Wij waren gekwetst.
Hij hield alvast maar wat minder van ons.
Dan viel het afscheid niet zo zwaar. Dat weet ik nu.

De baard kwam niet meer af. Ik herken zijn stem nog
soms, als ik lach. Dan luister ik geschrokken,
maar alleen in de stilte is er iets voorgoed voorbij.

Het afscheid

Wij werden wakker
en alles was anders.
De lucht was licht
alsof het geen nacht
meer was. Waar was
de nacht? Wij waren
alles kwijt. We zagen
het pas nu omdat het
licht geworden was.

Alles was veel erger
dan we hadden gedacht.
Alles was veel erger
dan we ooit hadden
kunnen denken.
Alles was veel erger
dan toen het nog nacht
was en we niets konden
zien, of in ieder geval
niet veel. Niet zo veel
als toen het licht was
en we zagen dat het
nooit meer goed zou
komen, nooit meer
zo goed als toen
het nacht was en
ongeveer zoals
we gewend waren.

Ik was de eerste die
opstond. Ik waste me
en poetste mijn tanden,
maar deze keer deed ik
het om niet te laten
merken aan mijn broertje
dat alles uitgekomen was.
Ik zei: sta op, hoewel
ik wist dat het te laat
was. Het had geen zin

meer net te doen of
het nog nacht was,
nu alles voorbij was,
nu het geluk waarvan
we dachten dat het
ergens ver was,
duidelijk zichtbaar
nergens was en nooit
meer ergens zou zijn.

Sta maar op, zei ik
zacht en sloeg
de deken weg. Ik hoefde
verder niets te doen.
Mijn broertje zag
zelf ook wel dat alles
verloren was en stapte
dapper de dag uit,
met mijn hand nog
als het enige
waar hij zich aan
vast kon klampen.

Red mij van de pijn van
het ongedragen zijn.

Een broer die aan me denkt

Mijn broertje ging dood.
Ik kan het niet anders zeggen dan zo.
Hij werd ziek en stierf.
Ik kan het niet anders zeggen dan zo.

In mij blijft hij leven omdat ik aan hem denk,
maar in zijn gedachten kom ik nooit meer voor.

Daarom weet ik niet zeker wie er nou echt dood is.
Hij
omdat ik nog aan hem denk of
ik
omdat hij niet meer aan mij denkt.

Ik ben er nog wel, dat is waar,
maar ik heb gemerkt dat het al vaker
voorkomt dat niemand aan mij denkt,
behalve als ik laat merken dat ik besta.

En ik weet niet of ik daar de hele tijd
van mijn leven zin in heb. Er is in ieder geval
niemand die de hele dag aan mij denkt.
Zelfs mijn moeder niet. Die heeft gezegd
dat ze wel iets beters te doen heeft.

Ik wil gerust een hele dag aan mijn broertje denken,
maar ik moet wel toegeven dat ik dat vermoeiender vind
dan een hele dag níét aan hem denken.
Ik weet ook niet of ik aan hem denken
de rest van mijn leven vol kan houden.
Ik heb toch ook nog wel andere dingen die ik wil doen,
nu ik geen broer meer heb die aan me denkt.

Binnenstebuiten

Ik wou het eerst niet weten, maar
nu hij dood is wel: hier heeft het vel
van mijn broer tegenaan gezeten.

Die rits heeft hij omhoog getrokken,
omlaag, omhoog, omlaag. Die knoop
heeft hij open- en dicht gedaan.

Ik heb geprobeerd om hem aan
te doen, mijn broer, maar mijn benen
zijn te kort, mijn billen te dik. Ik heb

zijn broek georven. Mijn broer is
gestorven. Zijn broek is nog hier.
Ik laat hem zien op dit papier.

Fragment uit Ted van Lieshout, Ommouw me, Leopold, 2024.
Dit fragment mag enkel gebruikt worden voor educatieve doeleinden en niet verder worden verspreid.